

Hankintaoikaisuvaatimus - Naisjärven alivedennosto -hankkeen konsulttipalveluiden hankintapäätös

KH 28.10.2025
4576/10.02.03/2025

Valmistelija

Kaupunkikehitysjohtaja, Janne Karhu, 040 544 3219
Ympäristöasiantuntija, Tiina Mäcklin, 040 195 6869

Tarjouskilpailuun osallistuneelta on saapunut 20.10.2025 seuraavansisältöinen hankintaoikaisuvaatimus:

"OIKAISUVAATIMUS Pudasjärven kaupungin viranhaltijapäätökseen 17.10.2025 koskien tarjouspyyntöä 571470 Naisjärven aliveden noston ja pohjapadon suunnittelu- ja konsultointipalvelut Maveplan Oy vaatii Pudasjärven kaupunkia oikaisemaan hankintaa koskevan viranhaltijapäätöksen tarjousten laatupisteytyksen osalta. Pudasjärven kaupunki on perustellut pisteytystään sähköpostissa 20.10.2025:

"Kaupunkikehitysjohtajan viranhaltijapäätöksessä ja oheisessa excelissä on jo asiaa eritelty, mutta sääntöinä oli muun muassa:

- Kirjallisesta referenssistä täydet pisteet, referenssilistasta 2/3 täysistä pisteistä ja huonosta referenssistä 0 pistettä.

- Pohjapatoreferenssin suhteen pyydettiin erillistä piirustusta referenssin lisäksi ja sen puuttumisesta alennettiin pisteet 50 prosenttiin."

Maveplan Oy katsoo, että referenssien pisteytyksessä käytetty perustelu ei ole oikeudenmukainen. Pisteytyksen perustelua "Kirjallisesta referenssistä täydet pisteet, referenssilistasta 2/3 täysistä pisteistä ja huonosta referenssistä 0 pistettä" ei ole mainittu tarjouspyynnössä. Ulottamalla ko. perustelun erikseen kolmeen eri laatuarvio-osioon (Referenssi vesistökuunnostuksen suunnittelusta, Referenssi vahinkoarvion tekemisestä ja Referenssi lupahakemuksen tekemisestä ja/tai vesilain tuntemuksesta) hankintaviranomainen tekee käyttämänsä perustelun merkityksestä / painoarvosta hankinnassa niin suuren, että tämä olisi tullut ilmoittaa etukäteen.

Maveplan Oy katsoo, että pohjapatoreferenssin yhteydessä erillisen piirustuksen toimittamatta jättämisen alenema pisteytykseen ei ole asianmukaista, vaikka asia (Referenssi pohjapadon tai muun vesirakenteen suunnittelusta piirustuksineen) oli mainittu tarjouspyynnössä. Maveplan Oy toteaa, että toiselle taholle tehdyn suunnitelman jakaminen kolmannen osapuolen (tässä Pudasjärven kaupunki) käyttöön/tiedoksi/arvioitavaksi edellyttää yhtiön käsityksen mukaan suostumusta alkuperäiseltä asiakkaalta. Suostumuksen saaminen ei ole tarjoajasta kiinni ja siten käytetty perustelu ei ole tasavertainen tarjoajia kohtaan.

Maveplan Oy vaatii, että yllä esitetyin perustein Pudasjärven kaupungin on kumottava tarjouksia koskeva laatupisteytys ja oikaistava otsikon mukainen hankintapäätös."

Vastaus oikaisuvaatimukseen:

Hankintalain kansalliset kynnysarvot alittavia hankintoja kutsutaan pienhankinnoiksi. Pienhankintojen kilpailutus on jätetty hankintalain soveltamisen ulkopuolelle, minkä johdosta ne voidaan toteuttaa kevyemmällä menettelyillä.

Kyseinen hankinta on toteutettu kevennettynä kilpailutuksena (pisteytys). Hankkeen edellyttämän erityisosaamisen johdosta Pudasjärven kaupunki päätti toteuttaa hankinnan julkisena pienahankintana, jotta alalla osaavimmat toimittajat pystytään kattavasti tavoittamaan ja hankinnassa noudatetaan avoimuusperiaatetta. Hankinnassa on noudatettu Pudasjärven kaupungin hankintaohjeen sekä hankintalain ja hallinnon yleisiä periaatteita.

Hankintalain 113 §:n 1 momentin mukaan *"Tarjouspyyntö on tehtävä kirjallisesti ja laadittava siten, että sen perusteella voidaan antaa keskenään vertailukelpoisia tarjouksia."* Lisäksi Hankintalain 93 §:n 2 momentista ilmenevän periaatteen mukaan *"Hankintayksikkö voi asettaa hinta-laatusuhteen vertailuperusteita, jotka liittyvät laadullisiin, yhteiskunnallisiin, ympäristö- tai sosiaalisiin näkökohtiin tai innovatiivisiin ominaisuuksiin. Laatuun liittyviä perusteita voivat olla tekniset ansiot..."* Kilpailutusilmoituksessa laatuarviointi suoritettiin pyytämällä tarjoajia lataamaan referenssejä useaan kohtaan ja tarkistamalla referenssit manuaalisesti. Pohjapatoon liittyvässä referenssin lataamisen kohdassa vaadittiin erikseen pohjapatopiirustusten lataamista, jotta tarjoajan osaaminen tehdä lupahakemuksen mukaiset poikki- ja pituusleikkauspiirustukset niiden edellyttämällä ohjelmistolla voitiin arvioida.

Kilpailutusilmoituksessa kilpailutetaan asiaa, jonka perusteella haetaan vesilain mukaista lupaa. Tilaajasta eli Pudasjärven kaupungista tulee kyseisen vesilain mukaisen luvan haltija. Asian tärkeyden ja tulevien lainmukaisten vastuiden vuoksi laatua ei voitu arvioida esimerkiksi Cludia-järjestelmän automaattisen pisteytyksen avulla. Tämän vuoksi laatuarvioinnille tehtiin kilpailutusilmoitukseen erillinen "Laadun pisteytys" - osa-alue, jossa annettiin ohjeet ladata referenssi pyydettyihin kohtiin. Ohjeissa myös kirjoitettiin jokaisen kilpailutettavan tehtäväalueen osalta, että referenssit tarkistetaan.

Hankintalain 115 §:n mukaisen parhaan hinta-laatusuhteen määrittämiseksi laatuarviointi on suoritettu tarjouksessa toimitetun aineiston perusteella. Osa tarjouksen jättäneistä latasi referenssejä (joita nimenomaan pyydettiin) ja osa referenssilistoja (joita ei pyydetty). Kriteerit täyttäneitä annettuja tarjouksia on vertailtu toisiinsa, suhteessa laadullisesti parhaaseen tarjoukseen. Hankintayksiköllä on harkintavaltaa kokonaistaloudellisen edullisuuden vertailuperusteiden määrittämisessä. Hankintayksiköllä on myös harkintavaltaa sen suhteen, miten se määrittelee vertailuperusteiden vertailutavan ja mitä seikkoja se haluaa vertailussa painottaa. Kilpailutusilmoituksessa on selvästi ilmoitettu hinnan ja laadun painotus (50:50) ja tämän lisäksi molemmissa osa-alueissa on eritelty kriteerikohtainen maksimipistemäärä.

Korkeimmat laatupisteet saaneet tarjoajat toimittivat jokaiseen edellytettyyn kohtaan siinä pyydetyn referenssin, jotka sisälsivät tarkan kirjallisen kuvauksen aikaisemmasta hankkeesta muiden tarvittavien tietojen lisäksi. Kyseiset referenssit antoivat selvän kokonaiskuvan heidän aikaisemmin tekemistään kunnostushankkeista. Lisäksi kyseiset tarjoajat toimittivat pyydetty pohjapatopiirustukset osana referenssejään. Oikaisuvaatimuksen tehnyt tarjoaja toimitti jokaiseen kohtaan referenssilistan, joissa oli tietoina vain paikkakunta, tilaaja, hankkeen nimi ja vuosi. Tällainen referenssilista ei ole samalla tavalla aiemmasta kunnostushankkeesta kokonaisuutta ja laatua kuvaava dokumentti, kuin yksityiskohtaisen kuvauksen sisältämä referenssidokumentti liitteineen.

Oikaisuvaatimuksen tehnyt tarjoaja vetoaa siihen, että tarkkoja pisteytyssääntöjä ei ole mainittu tarjouksessa. Kilpailutusilmoitus on kuitenkin selvästi jaettu hinta-osa-alueeseen ja laatu-osa-alueeseen, joista niiden painotus (50:50) on ilmennyt. Lisäksi jokaisessa laadun osa-alueen latauskohdassa on mainittu erikseen, että referenssit tarkistetaan. Kaikille tarjoajille on siis selvästi saatettu tietoon, että ladattavia dokumentteja arvioidaan jollakin tavalla. Tarjoaja ei myöskään ladannut pyydettyjä referenssejä, vaan referenssilistoja. On itsestään selvää, että hinta-osa-alueen kanssa yhtä suurella painoarvolla painotetun laatu-osa-alueen referenssien tarkistuksen yhteydessä arvioidaan sisältöä ja että sisältöä verrataan muihin tarjouksen jättäneiden sisältöön. Tilaajan tiedossa ei voi olla etukäteen, kuinka paljon tarjouksia tulee saamaan ja kuinka suuri laatuero saatujen tarjousten välillä tulee olemaan, joten pisteytyssäännöt on muodostettu saapuneiden tarjousten ja niiden sisällön perusteella suhteutettuna laadukkaimpaan. Sama pätee myös hintaan; tarjoaja ei voi olla etukäteen tietoinen, mikä halvin hinta tulee olemaan, mutta kalliimpia hintoja verrataan silti aina halvimpaan hintaan. Tarjousaikana ei ole esitetty lisäkysymyksiä tai muutoin ilmennyt, että tarjousten vertailuperusteissa olisi epäselvyyttä, joihin ei tarjousaikana olisi lisätietokysymyksien osalta vastattu.

Kyseinen tarjoaja ei myöskään toimittanut pyydettyjä pohjapatopiirustuksia osana referenssilistojaan ja vetoaa oikaisuvaatimuksessaan siihen, että olisi tarvinnut suostumuksen alkuperäiseltä asiakkaalta. Kilpailutusilmoituksen voimassaoloaikana on voinut esittää kysymyksiä, lisätietopyyntöjä tai selvennyspyyntöjä ilmoituksen sisältöön. Esimerkiksi tarjoajalla on ollut mahdollisuus kysyä, miten toimia tilanteessa, jossa tarjoaja ei ole saanut listaamista kahdeksasta pohjapatohankkeesta yhdeltäkään suostumusta käyttää heille suunniteltujen pohjapatojen piirustuksia referenssin sisällössä. Kysymyksiä, lisätietopyyntöjä tai selvennyspyyntöjä tähän asiaan liittyen ei tullut kilpailutusilmoituksen voimassaoloaikana eikä oikaisuvaatimuksen tehnyt tarjoaja myöskään saattanut asiaa millään tavalla tilaajan tietoon. Näin ollen tilaaja ei ole voinut olla tietoinen asiasta ja se olisi täytynyt saattaa tilaajan tietoon kilpailutusilmoituksen voimassaolon aikana.

Tarjouksen laatu-osa-alueen 1. sijalle tulleen yrityksen referenssit ja oikaisuvaatimuksen tehneen yrityksen referenssilistat on tarkastettu uudelleen oikaisuvaatimuksen käsittelyn yhteydessä.

Selvityksen perusteella hankintayksikkö toteaa, että tarjousten käsittelyssä tai tarjouksissa ei ole ilmennyt seikkoja, joiden perusteella tehtyä tarjousvertailua tai hankintapäätöstä olisi tarpeen muuttaa. Tarjoajia on kohdeltava tasapuolisesti ja olisi epäoikeudenmukaista muita tarjoajia kohtaan antaa sama pistemäärä referenssilistasta kuin kattavasta referenssistä.

Yritysvaikutusten arviointi: -

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus hylkää oikaisuvaatimuksen edellä esitetyillä perusteluilla.

Päätös

Jakelu

Oikaisuvaatimuksen jättänyt tarjoaja